Lauri Hannikainen
kansainvälisen oikeuden emeritusprofessori

Lähettäjä: Hannikainen, Lauri <lauri.hannikainen@helsinki.fi>
Lähetetty: lauantai 21. tammikuuta 2023 18.27
Aihe: Johtopäätöksiäni

Arvoisat valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen ja T:n sihteeristö

Kuuneltuani eiliset suulliset lausunnot TyV:n kokouksessa totean, että HE saamelaiskäräjälain muuttamisesta ei välitä tosiasiallisesta tilanteesta
Suomen saamelaisyhteisössä, vaan yrittää vain tyydyttää kahden YK-komitean vaatimuksia - ja nuo komiteat eivät ymmärrä tilannetta Lapinmaalla.
Muutenkaan en ole samaa mieltä ihmisoikeuskomitean kanssa KP-sopimuksen tulkinnasta.

Kokouksessa 20.1.23 tekniikka kohteli suullisen lausunnon antajista kielteisimmin minua, sillä en ehtinyt tehdä johtopäätöksiäni ennen kuin etäyhteys katkesi. Esitän seuraavassa johtopäätökseni:

Niitä on muutamia:

1. Johtopäätös ihmisoikeussopimuksista ja niiden valvontaelinten näkemyksistä: Suomen ei tule tuijottaa vain kahden YK-elimen näkemyksiin vaan tulee noteerata myös Euroopan neuvoston elinten näkemykset. Paras tulos saadaan, kun tehdään ratkaisu 3 §:n sisällöstä Suomen tosiasiallisen tilanteen pohjalta.

2. Ei ole mitään välttämättömyyttä ryhtyä poistamaan vaaliluettelosta henkilöitä, jotka on sinne hyväksytty. Sellainen poistaminen on kohdehenkilöiden ihmisoikeuksien loukkaus ja huonoa vähemmistöpolitiikkaa ja hallintoa.
   Niinpä 3 §:ään tulee lisätä säännös, jonka mukaan
   > ”Saamelaiskäräjien vaaliluettelosta ei saa poistaa ketään siihen merkittyä henkilöä ilman hänen omaa suostumustaan, paitsi jos hänet on alun perin merkitty vaaliluetteloon todistettavasti väärän tiedon perusteella.”
   Perustelun olen esittänyt kirjallisessa lausunnossani.

3. Jos HE:n lakiesitys pääosiltaan hyväksytään, mielestäni 3 § tulee rakentaa seuraavasti: HE:n ensimmäinen kohta, mukaan lukien 1); sitten nykylain 3)-kohta; seuraavaksi HE:n viimeinen kohta; ja loppuun yllä esittämäni teksti. Pois jäisi nykylaista muu teksti paitsi lopun 3)-kohta sekä pois HE:sta kohta 2).

4. Kuunneltuani kaikki lausunnot totean johtopäätöksenä, että jos HE hyväksytään sellaisenaan, tämä ei palvele saamelaisia. Enemmistö saisi näkemyksensä läpi, mutta se herättäisi paljon pahaa verta. Seuraavat vuodet olisivat Lapinmaalla täynnä katkeruutta ja erimielisyyttä.
   Epäilen valtiovallan uskovan ihmisoikeuskomitean näkemystä, ettei valtiovalta saa mitenkään puuttua saamelaisten sisäisiin asioihin. Jos saamelaiskäräjien enemmistö haluaa vähemmistön pois, siihen ei tule puuttua. Miten on, jos enemmistö päättää noudattaa menettelyjä, jotka ovat vastoin oikeusvaltion periaatetta, eikö siihen saa puuttua? Saamelaiskäräjien nykykäytännöt ja HE:n hahmottelemat menettelyt eivät herätä luottamusta.

5. Lakiesitys on syytä palauttaa laajaan valmisteluun.

Terveisin
Lauri Hannikainen, kansainvälisen oikeuden emeritusprofessori